

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET

Suunnitelma

Otsikko	INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET
Päivämäärä	15.1.2016
Aihe/alue	Tietotuotteet
Julkaisija	Inspire-verkosto
Tyyppi	Teksti
Kuvailu	Suunnitelma INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostamiseksi suojeltujen alueiden osalta
Tekijät	Miikka Haimila, Anna Riionheimo, Riikka Repo, Riitta Teiniranta, Kirsi Valanne
Muoto	MS Word <doc/docx>
Julkisuus	Julkinen
Oikeudet	Inspire-verkosto
Tunniste	Inspire_Tietotuotesuunnitelma_Suojellutalueet_v2.0
Kieli	Su
Viitteet	-
Voimassaolo	Toistaiseksi

Sisältö

Tiivistelmä	3
1 Johdanto	4
2 Nykytilanne	4
3 Ehdotetut muutokset aineistolistaan	6
4 Selvitettävänä olevat muutostarpeet	6
5 Tietotuotteen tuottaminen	7
5.1 Menettelyt.....	7
5.2 Tietotuotteen tietomalli	7
6 Katselu- ja latauspalvelujen järjestäminen	9
7 Jatkotoimenpiteet	10

Lyhenteet

CDDA – Common Database on Designation Areas

EEA – Euroopan ympäristökeskus

ELY – Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus

JHS – Julkisen hallinnon tietohallinnon neuvottelukunnan antama suositus

GPS - Global Positioning System, satelliittipaikannusjärjestelmä

PATINE – Paikkatietoasiain neuvottelukunta

RKY 1993 / RKY 2000 – Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt vrt. VAT

SALTI – Luonnonsuojeluhallinnon suojelualueita koskevan tiedon hallinnan kehittämishanke

SATJ – Suojelualuejärjestelmä

SAC – Special Area of Conservation. Natura 2000:een kuuluvava erityisten suojelutoimien alue

SCI – Sites of Community Interest, Natura 2000:een kuuluva Euroopan yhteisön tärkeänä pitämä alue

SPA – Special Protected Areas, Naturan 2000:een kuuluva erityissuojelualue

SYKE – Suomen ympäristökeskus

VAT – Valtakunnalliset alueidenkäyttötavoitteet vrt. RKY

WFS – Web feature service, vektorimuotoista paikkatietoa välittävä rajapinta

WMS – Web map service, rasterimuotoista karttakuvaa välittävä rajapinta

YSA – Yksityiset suojelualueet

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 3 / 10

Tiivistelmä

Tässä dokumentissa kuvataan, miten Suojellut alueet -tietotuote on suunniteltu toteutettavaksi Suomessa INSPIRE:n määrittelyjen mukaisesti. Suunnitelmassa ei oteta kantaa Ahvenanmaan maakunnan paikkatietoihin.

Suunnitelman mukaan kukin aineistontuottaja sitoutuu tuottamaan paikkatiedoistaan INSPIRE-tietotuotemäärittelyn mukaista aineistoa. Jokainen aineistontuottaja toteuttaa itse aineiston välittämisen lataus- ja katselupalveluun.

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 4 / 10

1 Johdanto

Suojellut alueet- tietotuotteen työryhmä on kokoontunut tietotuotesuunnitelman päivitystyötä varten 2 kertaa vuoden 2015 aikana.

Päivitystyön tavoitteena on ollut käydä läpi tietotuotteiden nykytilanne sekä tarkentaa tietotuotesuunnitelmaa sille tasolle, että paikkatietotuotteet liitteen I mukaisille aineistoille voidaan toteuttaa määräaikaa 23.11.2017 mennessä.

Työryhmään ovat osallistuneet Museovirastosta Miikka Haimila (kokoonkutsuja) ja Anna Riionheimo, Suomen ympäristökeskuksesta Riikka Repo ja Riitta Teiniranta sekä Metsähallituksesta Kirsi Valanne.

Inspire-sihteeristön edustajina kokouksiin ovat osallistuneet Riikka Kivekäs ja Kai Koistinen Maanmittauslaitoksesta.

2 Nykytilanne

EU:n komissiolle tehdyn seurantaraportin ja sen liitteenä olevan aineistotaulukon perusteella INSPIRE:n tarkoitamiin suojeltuihin alueisiin kuuluvat seuraavat aineistot:

- Ajantasa-asemakaava, kunnat
- Muinaisjäännökset, Museovirasto
- Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt, Museovirasto
- Suojeltu rakennusperintö, Museovirasto
- Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet, Suomen ympäristökeskus
- Natura 2000, Suomen ympäristökeskus

Aineistot on kuvattu tarkemmin alla.

Kunnat: Asemakaavojen suojelumerkinnot

Kaavamääräyksillä on keskeinen merkitys toteutettaessa asemakaavoituksen tavoitetta säilyttää luonnon ja rakennetun ympäristön arvot. Suojelumääräyksiä voidaan antaa myös silloin, kun aluetta tai rakennusta on maiseman, luonnonarvojen, rakennetun ympäristön, kulttuurihistoriallisten arvojen tai muiden erityisten ympäristöarvojen vuoksi suojeltava (MRL 57.2 §).

Museovirasto: Muinaisjäännökset

Ks. aineiston kuvaus paikkatietohakemistossa: <http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonet-work/srv/en/main.home?uuid=e5265f1a-48f2-4353-970e-aab2cf57a98f>

Museovirasto: Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt

Ks. aineiston kuvaus paikkatietohakemistossa: <http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonet-work/srv/en/main.home?uuid=c5bc6715-c823-4861-9491-620034cf12bd>

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 5 / 10

Museovirasto: Suojeltu rakennusperintö

Ks. aineiston kuvaus paikkatietohakemistossa: <http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonet-work/srv/en/main.home?uuid=2aacd6b1-af40-4897-aedb-85dad3facdf4>

SYKE: Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet

Ks. aineiston kuvaus paikkatietohakemistossa:

<http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonetwork/srv/en/main.home?uuid=76b8f23c-5df2-43ba-9c39-fe0e2b41242e>

Ympäristöministeriön asettamassa luonnonsuojeluhallinnon suojelualueita koskevan tiedon hallinnan kehittämishankeessa (SALTI) mm. siirrettiin ELY-keskusten yksityisiä luonnonsuojelualueita koskevan tiedon tuotanto tehtäväksi Metsähallituksen järjestelmissä (SATJ) SYKEN paikkatietojärjestelmien sijaan. SATJ-järjestelmä otettiin käyttöön Metsähallituksessa vuonna 2014. ELY-keskukset ylläpitävät siten yksityisten mailla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden tietoja SATJ-järjestelmän avulla. Valtion mailla sijaitsevien luonnonsuojelualueiden ylläpito hoidetaan muilla Metsähallituksen järjestelmillä, mutta ko. aineisto on osana SATJ-järjestelmää.

SALTI-hankeen ohjausryhmässä on sovittu, että SYKE vastaa edelleen luonnonsuojelualueita koskevan tiedon jakelusta niin ympäristöhallinnon sisäisille kuin ulkopuolisillekin käyttäjille. Tätä tarkoitusta varten SYKE on esittänyt aineiston siirtoon liittyvien ratkaisujen toteuttamista jo syksystä 2014 lähtien. Tavoitteena on, että jatkossa päivittyvät luonnonsuojelualue-aineisto saadaan Metsähallitukselta ja päivitetään SYKEN järjestelmiin automaattisesti. Prosessi ei ole kuitenkaan vielä toiminnassa Metsähallituksen resurssipulan takia.

SYKE raportoi vuosittain EEA:lle luonnonsuojelualueet paikkatietoaineistona. EEA kerää aineistot kaikista EU-maista Common Database on Designation Areas (CDDA) –tietokannaksi. Aineisto validoidaan EEA:n toimesta.

Aineisto ei ole ajan tasalla Ahvenmaan kohteiden osalta, joista vastuu on Ahvenanmaan maakuntahallituksella (Ålands landskapsregering).

SYKE: Natura2000

Ks. aineiston kuvaus paikkatietohakemistossa:

<http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonetwork/srv/en/main.home?uuid=eea8c157-33e3-4f71-b5db-7939222a790a>

Parhaillaan on menossa Natura2000-verkoston täydentäminen ja –tietokannan päivitys. Natura-alueiden tiedot tullaan päivittämään vastaamaan alueilta kertynyttä uusinta inventointitietoa. Samalla tarkastellaan verkostoehdotuksen riittävyteen liittyviä täydennystarpeita.

Natura2000-alueet on raportoitu paikkatietoaineistona EU:lle valtioneuvosten päätösten mukaisesti. Aineistolle on asetettu laatukriteerit Natura-raportointiohjeissa ja aineiston validointi on tehty EU:n toimesta. Ahvenanmaan kohteet on raportoitu samassa yhteydessä, mutta vastuu ja omistusoikeus aineistosta on Ahvenanmaan maakuntahallituksella (Ålands landskapsregering).

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muo- dostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 6 / 10

3 Ehdotetut muutokset aineistolistaan

Tämän päivitystyön yhteydessä ei ehdoteta kansalliseen aineistolistaan kohdistuvia muutoksia. Selvitettävänä olevat muutos- ja päivitysehdotukset on kuvattu luvussa 4.

4 Selvitettävänä olevat muutostarpeet

UNESCO Maailmanperintöalueet

Muutostarve koskee aineiston lisäämistä aineistoluetteloon. Maailmanperintö-aineiston virallisen vastuutahon määrittely on selvitettävänä Opetus- ja Kulttuuriministeriössä. Paikkatietoaineisto on tällä hetkellä Museoviraston ylläpidossa. Aineistoa tullaan ehdottamaan lisättäväksi kansalliseen aineistoluetteloon sen jälkeen kun ylläpitoon liittyvä vastuukysymys on ratkaistu.

Rakennussuojelulaila suojellut rakennukset

Päivitystarve koskee ylläpitovastuun muutosta. Museovirastolla on tällä hetkellä omassa järjestelmässään tiedot rakennussuojelulaila suojelluista rakennuksista ja niiden paikkatiedoista. Suojeluun osallistuvien tahojen kesken on sovittu, että paikkatietojen tuotanto- ja ylläpitovastuu on siirtymässä ELY-keskuksille.

Kirkkolailla suojellut rakennukset

Päivitystarve koskee ylläpitovastuun muutosta. Kirkkohallituksen päätöksellään suojelemien kirkkorakennusten paikkatiedot ovat tällä hetkellä Museoviraston ylläpitämiä. Kirkkohallituksessa on parhaillaan meneillään kiinteistötietojärjestelmän kehityshanke, jonka toteuttamisen jälkeen kirkkorakennusten paikkatietojen ylläpitovastuu on siirtymässä Kirkkohallitukselle.

RAMSAR

Aineiston tilanne pitää selvittää ja tehdä suunnitelma kohteiden viennistä suojelualuetietojärjestelmään (SATJ) sekä jakelusta INSPIRE-muodossa. Metsähallitus vastaa aineistosta.

IBA-alueet

Suomen kansainvälisesti tärkeät lintualueet (IBA) on osa BirdLife Internationalin hanketta tärkeiden lintukohteiden tunnistamiseksi ja suojelemiseksi. Tietotuotetyön yhteydessä on todettu että aineisto ei kuulu INSPIRE-aineistoihin koska se ei ole julkisen hallinnon tuotantoa.

Kansalliset kaupunkipuistot

Ympäristöministeriö hyväksyy kansalliset kaupunkipuistot. Kansallisia kaupunkipuistoja on perustettu seuraavissa kaupungeissa: Pori, Hämeenlinna, Heinola, Hanko, Porvoo, Turku ja Kotka. Tarkemmat tiedot kaupunkipuistoista löytyy kaupunkien www-sivuilta.

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 7 / 10

5 Tietotuotteen tuottaminen

5.1 Menettelyt

Yhteiskäyttöinen paikkatietotuote toteutetaan useana erillisenä tietotuotteena. Organisaatiot vastaavat omien aineistojen tietotuotteiden tekemisestä ja julkaisemista.

Erillisten tietotuotteiden tuottamiseen on päädytty, sillä käyttäjien aineistoja koskevat tarpeet vaihtelevat eri organisaatioiden tuottamien aineistojen välillä. Yhteisen tietotuotteen toteuttamista vaikeuttavat myös tekniset haasteet sekä nykyisten resurssien vähäisyys.

5.2 Tietotuotteen tietomalli

Tietotuotteen tietomalliksi on valittu INSPIRE Data Specification on Protected Sites - Guidelines v3.2 – simple profile –vaihtoehto.

Simple profile sisältää seuraavat tiedot:

- sijainti (geometry)
- yksilöivä tunniste (inspireID)
- viittaus viranomaispäätökseen (legalFoundationDocument)
- suojelun peruste (siteDesignation)
- suojelukohteen nimi (siteName)
- suojelukohteen luokitus (siteProtectionClassification)
- viranomaispäätöksen päivämäärä (legalFoundationDate).

Näistä pakollisia ovat sijainti sekä yksilöivä tunniste. Pakollisia tietoja on käsitelty alla.

Pakolliset tiedot: Yksilöivä tunnus

Suojellut alueet –paikkatietoaineistojen kohteille tulee käyttää inspireID – tunnusta. Kukin tiedontuottajaorganisaatio varmistaa, että INSPIRE:n mukaiset yksilölliset tunnukset eri aineistoille ovat olemassa.

JHS 193 paikkatiedon yksilöivistä tunnuksista on tullut voimaan 2.9.2015. Sen mukaan yksilöivät tunnukset tulee julkaista HTTP URI –muodossa. Suojellut alueet -teemassa yksilöivä inspireID-tunnus on pakollinen ProtectedSite-kohdetyypille.

Tiedon tuottava organisaatio luo yksilöivän tunnuksen aineistonsa ProtectedSite kohteille. Tunnukset ovat muotoa http://paikkatiedot.fi/so/{aineistotunnus}/{paikallinen_tunnus}, missä

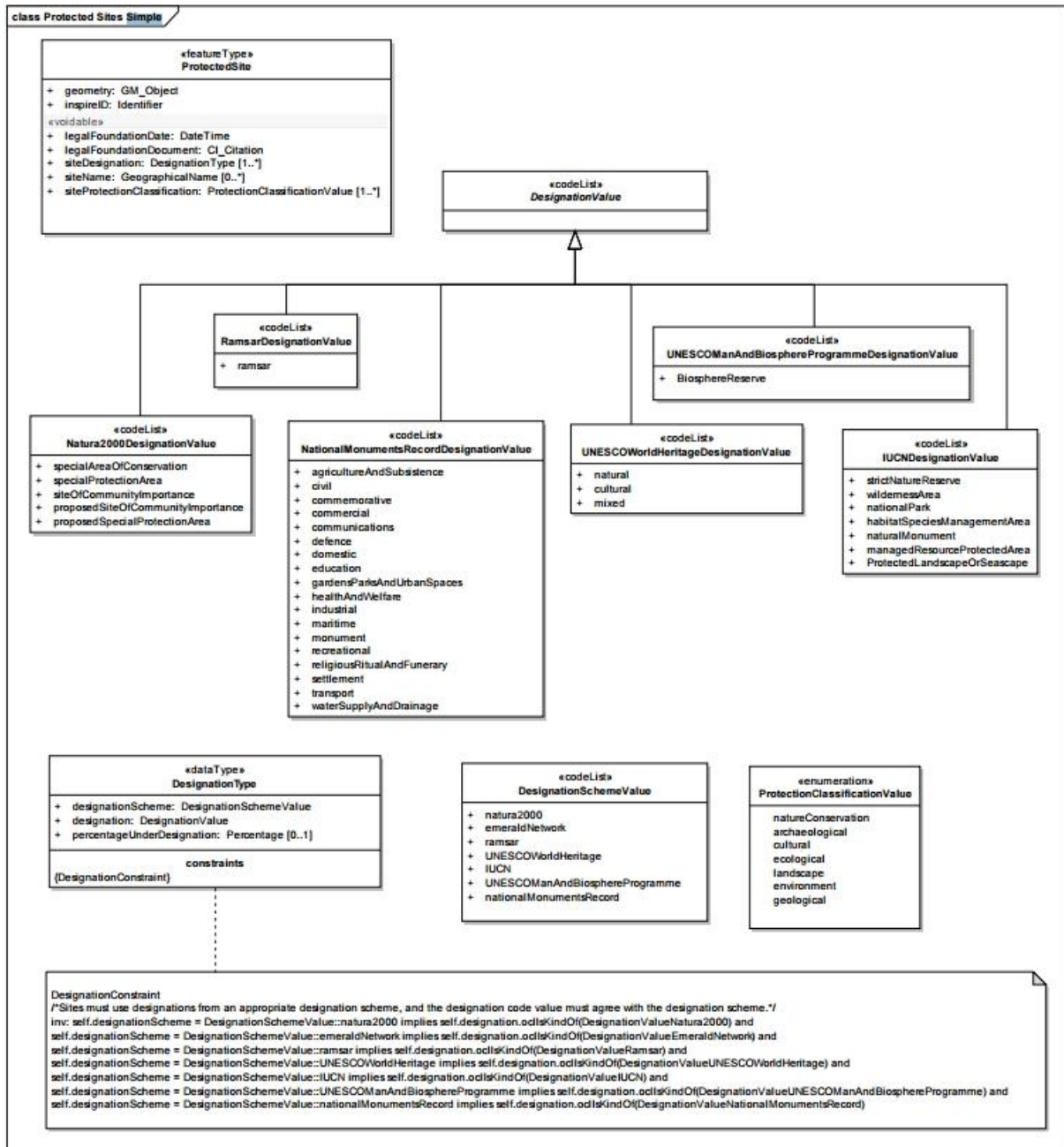
- aineistotunnus on aineiston metatiedoissa annettu yksilöivä resurssitunniste (7-numeroinen numerosarja)
- paikallinen_tunnus on kohteen paikallisesti yksilöivä tunnus, jonka perustamisesta ja ylläpidosta vastaa tiedontuottaja. Paikallisen tunnuksen pituutta ei ole rajoitettu. Tunnuksessa suositellaan käytettäväksi ainoastaan seuraavia merkkejä: {"A" ... "Z", "a" ... "z", "0" ... "9", "_", "-"}

Tiedontuottaja perustaa tunnuspalvelun, joka palauttaa tunnukseen kohdistuviin pyyntöihin ko. tunnusta vastaavan ProtectedSite -kohteen tiedot. Alkuvaiheessa tiedot voidaan ohjata suoraan WFS-rajapinnalle, joka näyttää kohteen tiedot GML-muodossa. Myöhemmässä vaiheessa kohteen tiedot suositellaan tarjottavan myös ihmisluettavana HTML-sivuna sekä Linked Data -periaatteiden mukaisesti kone-luettavassa RDF-muodossa (lisätietoja ja esimerkkejä toteutuksesta JHS 193 -suosituksessa). Tunnuksipalvelun osoite ilmoitetaan osoitteeseen metatieto@nls.fi, jolloin Maanmittauslaitos asettaa tunnusten uudelleenohjaukset paikkatiedot.fi -palvelusta tiedontuottajan tunnuspalveluun.

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 8 / 10

Pakolliset tiedot: Sijainti

Toinen pakollinen tieto on kohteen sijainti/geometria. INSPIRE:n tietomalli sallii moniosaiset ja useita eri geometrioita sisältävät kohteet. Tällaisia on suojeltujen alueiden tietotuotteessa.

INSPIRE Data Specification v3.2 mukainen simple skeema.

Nykytilanne

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 9 / 10

INSPIRE:n tietomallin mukaisena toteutettuja aineistoja ovat tällä hetkellä Muinaisjäännökset, Valtakunnallisesti merkittävät rakennetut kulttuuriympäristöt sekä Suojeltu rakennusperintö. Museoviraston aineistojen osalta yksilölliset tunnisteet eivät tällä hetkellä ole HTTP URI-muodossa, mutta päivitystyötä ollaan käynnistämässä.

Suomen ympäristökeskus ei ole vielä julkaissut INSPIRE:n mukaisia tietotuotteita. SYKE:ssä on käynnissä tietomallipilotti-hanke, jossa testataan, miten INSPIRE:n vaatima PS-tietotuote saadaan tuotettua. Hankkeessa on tarkoitus tuottaa Natura2000-aineistosta INSPIRE:n vaatima tietotuote (GML), joka on ladattavissa WFS-palvelun kautta. Luonnonsuojelualueista julkaistaan kansallisen skeeman mukainen tietotuote. Tavoitteena on, että tietotuotteet ovat saatavilla INSPIRE:n vaatimien aikataulujen mukaisesti.

Tietotuotetyön yhteydessä on tunnistettu tarve täydentää tietomalleja kansallisilla koodiluetteloilla. Tällä hetkellä selvittävänä on kansallisten koodiluetteloiden luominen, valmistelu- ja hyväksymisprosessi sekä vastuutahot.

6 Katselu- ja latauspalvelujen järjestäminen

INSPIRE Suojellut alueet -tietotuotteen jakelu toteutetaan useana eri rajapintapalveluna

Museovirasto

Museovirastossa katselupalvelut on toteutettu INSPIRE:n toimeenpanosääntöjen mukaisena WMS-rajapintana ja latauspalvelu Atom-syötteenä. Ainoastaan latauspalvelussa on tällä hetkellä saatavissa INSPIRE-tietotuotteen mukainen aineisto.

Katselupalvelun kuvaus paikkatietohakemistossa: <http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonet-work/srv/en/main.home?uuid=49c9be83-bfb5-4380-870d-7c7323760990>

Latauspalvelun kuvaus paikkatietohakemistossa: <http://www.paikkatietohakemisto.fi/geonet-work/srv/en/main.home?uuid=e5eafaa2-1cb0-4620-9a80-dfc939453afe>

SYKE

SYKE on julkaissut INSPIRE-vaatimusten mukaisen WMS-rajapintapalvelun, joka sisältää Suojellut Alueet-teemaan kuuluvat SYKE:n vastuulla olevat Natura2000- ja Luonnonsuojelu- ja erämaa-alueet -aineistot (http://paikkatieto.ymparisto.fi/arcgis/rest/services/INSPIRE/SYKE_SuojellutAlueet/MapServer).

Aineistot ovat ladattavissa INSPIRE:n mukaisen ATOM-syötteellä toteutetusta tiedostopalvelusta. Aineistot ovat ladattavissa ETRS-TM35FIN-koordinaatistossa ESRI shape-muodossa.

Kunnat

Kuntien osalta palveluiden jakelu tullaan koordinoimaan kuntien tietopalvelun kautta. Kuntien tietopalvelu on tarkoitus avata 1.4.2016. Asemakaava-aineiston osalta jakelu koskee ensisijaisesti rasterimuotoisia ajantasa-asemakaavoja, jotka tarjotaan katsottavaksi WMS-palveluina. Joissain kunnissa on aloitettu myös työ tietotuotemäärittelyn mukaisen aineiston irrottamiseksi kaavoista (ml suojelumääräykset). Kansallinen valmius koskee kuitenkin ensisijassa rasteriaineistoja.

INSPIRE:n määrittelyjen mukaisen tietotuotteen muodostaminen: SUOJELLUT ALUEET	Viite:	
Tietotuotesuunnitelma v 2.0	2016-01-15	Sivu 10 / 10

7 Jatkotoimenpiteet

Jatkotoimenpiteinä työryhmään kuuluvat organisaatiot selvittävät luvussa 4 kuvattuja aineistoihin sekä niiden ylläpitovastuihin liittyviä avoimena olevia kysymyksiä. Mahdolliset aineistolistaan liittyvät muutosehdotukset tuodaan myöhemmin PATINEn käsiteltäviksi.

Työryhmässä on todettu tarve tehdä suojelluista alueista kansallisia koodiluetteloita. SYKE testaa tietomallipilotti-hankkeessaan luonnonsuojelualueiden osalta ns. kansallisen koodiluettelon käyttöä INSPIRE-tietotuotteen muodostamisessa.

INSPIRE-sihteeristön tulee selvittää koodiluetteloiden tekeminen, ylläpito ja hyväksymisprosessi. Sihteeristöltä toivotaan jatkossa myös selvennystä siihen, tarvitseeko organisaatioiden luoda erikseen kansalliset ja INSPIREn mukaiset aineistot sekä näiden metatiedot vai voidaanko kansallinen ja INSPIREn mukainen tietosisältö yhdistää.

Työryhmä pitää myös tarpeellisena, että se kokoontuu jatkossakin, jos tietotuotteen valmistelu tai seuranta sitä edellyttää.